

Sygn. akt VII U 421/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Jacek Chaciński

Protokolant - starszy protokolant Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 roku w Lublinie

sprawy Z. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 31 stycznia 2014 roku, znak:(...)

Zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. I. prawo do emerytury od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 421/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił Z. I. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zakład odmówił ustalenia prawa do emerytury ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawczyni nie udowodniła co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (decyzja – k. 36 a.e.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni Z. I., w którym wносиła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji skarżąca wskazała, iż pracowała w warunkach szczególnych będąc zatrudniona w (...) Zakładach (...) i Ł. – F.” w okresie od 13 kwietnia 1977 roku do 28 lutego 2001 roku (odwołanie – k. 3 – 4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 5 – 6 . a.s.).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Z. B. urodzona w dniu (...) w dniu (...) roku złożyła wniosek o emeryturę, w którego treści wskazała, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek – k. 1 - 4 a.e.).

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku oraz uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy decyzją z dnia 31 stycznia 2014 roku ustalił wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 21 lat, 7 miesięcy i 26 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawczyni żadnego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Zakład nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 13 kwietnia 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładzie Produkcji (...) (15 lat 11 miesięcy i 2 dni), ponieważ w świadectwie

wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 28 lutego 2001 r. pracodawca stwierdził, że skarżąca wykonywała pracę na stanowisku obuwnik, natomiast w zarządzeniu nr 7 §6 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w wykazie A dziale VII pod pozycją 14 pkt 1-4 wymienia się obuwnik – montażysta, natomiast w pkt 5 wymienia się stanowisko prasowacz wyrobów przy użyciu urządzeń. Zatem stanowiska podane przez pracodawcę nie są zgodne ze stanowiskami wymienionymi w rozporządzeniu resortowym.

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy (k. 11 a.s.) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawczyni Z. I. (protokół – k. 22 v. – 23, 48 a.s.) oraz świadków T. N. (protokół – k. 24 - 25 . a.s.), G. O. (protokół – 25v - 27 a.s.), J. W. (1) (protokół – k47v – 48).

Z. I. od dnia 14 kwietnia 1977 roku została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na okres próbny 2 tygodni w (...) Zakładach (...) w Ł.. Powierzono jej obowiązki pracownika bezpośrednio produkcyjnego (umowa o pracę k. 3, akta osobowe – koperta k. 11 a.s.). Następnie w dniu 27 kwietnia 1977 r. z wnioskodawczynią została zawarta umowa o pracę na okres wstępny do dnia 12 kwietnia 1978 r. Powierzono wnioskodawczyni obowiązki pracownika bezpośrednio produkcyjnego.

Z pisma z dnia 19 maja 1977 r. wynika, że z tym dniem powierzono wnioskodawczyni obowiązki obuwnika formowacza (k.6 a.o.). To samo stanowisko wskazano w angażu z dnia 1 października 1979 r.

W piśmie z dnia 15 lutego 1981 r .stanowisko wnioskodawczyni określono jako obuwnik montażysta.(k.9 a.o.). Natomiast w szeregu innych pism dotyczących stawek zaszeregowania stanowisko wnioskodawczyni było określane jako obuwnik (k.16,19,20,23, 26, 29,22,30,11).

W aktach osobowych znajduje się karta prac wykonywanych w szczególnych warunkach, w której w sposób szczegółowy wskazano rodzaje i okresy prac wykonywanych przez wnioskodawczynię w szczególnych warunkach. Na podstawie tej karty sporządzone zostało świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Okresy przyjęte w świadectwie są tożsame z okresami prac wskazanych w karcie poza datą początkową (co należy traktować jako omyłkę), gdyż w karcie wskazano, że wnioskodawczyni rozpoczęła wykonywanie pracy 4 kwietnia 1977 r. (akta osobowe, karty nienumerowane).

Wnioskodawczyni pracowała na tzw. montażu podeszew przy taśmie. Jej praca polegała na tym, że brała z wózka cholewkę razem z kopytem. Wkładała podeszwę do akwizytora, a na akwizytorze stawiała cholewkę. Podeszwa i cholewka były nasmarowane klejem. Akwizytor to urządzenie, które podgrzewało podeszwę i cholewkę. Następnie wnioskodawczyni sklejała cholewkę oraz spód. Następnie sklejoną but wkładała do prasy, która go ścisłała. Wnioskodawczyni w pewnym krótkim okresie pracowała także przy czyszczeniu obuwia z kleju. Czyściła but ręcznie przy użyciu gumy. Zmywała także klej acetonem. Wnioskodawczyni zajmowała się także wkejeniem wyściółek. Polegało to na wlaniu kleju do maszyny, włożeniu wyściółki do maszyny, a następnie na ręcznym wkejeniu nasmarowanej klejem wyściółki do buta. Sporadycznie wnioskodawczyni zajmowała się także tzw. Kosmetyką obuwia, jego malowaniem i pastowaniem.

Miesiąc lub półtora w bliżej nieustalonym czasie wnioskodawczyni pracowała także na szwalni przy szyciu ręcznym butów. W okresie próbnym jak wynika z zeznań wnioskodawczyni zajmowała się ona nakładaniem kleju na obcasy, choć dokładnie tego nie pamięta. (dowód - zeznania wnioskodawczyni oraz świadków).

Z. I. wykonywała pracę w warunkach szczególnych w następujących okresach: od 4 maja 1977 r. do 19 czerwca 1977 r., od 1 grudnia 1977 r. do 11 sierpnia 1980 r., od 12 sierpnia 1980 r. do 30 kwietnia 1985 r., od 14 sierpnia 1989 r. do 2 października 1992 r., od 11 października 1992 r. do 7 grudnia 1992 r., od 13 grudnia 1992 r. do 10 października 1993 r., od 17 października 1993 r. do 25 września 1994 r., od 4 listopada 1994 r. do 26 lutego 1995 r., od 8 marca 1995 r. do 23 lipca 1995 r., od 2 sierpnia 1995 r. do 14 września 1995 r., 11 czerwca 1996 r. do 22 stycznia 1997 r. od 1 lutego 1997 r. do 12 sierpnia 1997 r., od 2 września 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez wnioskodawczynię uznając je za jasne, pełne, logiczne, spójne z zeznaniami świadków oraz analizą dowodów w postaci dokumentów, w szczególności z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych skarżącej.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy. Byli również pracownikami w Zakładów (...)” Ł.” w okresie zatrudnienia skarżącej i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami. Nadto świadek J. W. był bezpośrednim przełożonym wnioskodawczyni.

Z uwagi na to, że świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, nie ma podstaw, by kwestionować ich zeznania i zarzucać im nieprawdę czy stronniczość. Drobne rozbieżności, co do niektórych szczegółów sprawy wynikają z naturalnych ułomności pamięci ludzkiej zważywszy, że świadkowie zeznają na okoliczności zdarzeń życia codziennego niemających charakteru wyjątkowego i z tego powodu trudniejszych do zapamiętania. Okoliczność, że występują te rozbieżności przemawiają za obdarzeniem ich zeznań wiarygodnością, bowiem wskazują, że nie były one uzgadniane na potrzeby procesu. W związku z powyższym Sąd obdarzył wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków w zakresie w jaki są zgodne ze znajdującą się w aktach osobowych wnioskodawczyni osobową kartą prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącej złożone w trybie art. 299 kpc, w powyższym zakresie zasługują na pełne uwzględnienie.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu.

Na podstawie tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków skarżącej. Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wynika, że wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia zajmował stanowisko obuwnika (obuwnika montażysty, obuwnika formowawcza).

W szczególności doniosłe znaczenie ma osobowa karta prac wykonywanych w szczególnych warunkach w której wymienione są okresy wykonywania tych prac przez wnioskodawczynię w całym jej okresie zatrudnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy

osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury S. B. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
  -)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
  -)b staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Jak ustalono, skarżący nie był i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem pracy.

Rozważając czy wykonywaną przez skarżącą pracę w trakcie okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że wnioskodawczyni występując do organu emerytalnego o przyznanie świadczenia przedłożyła świadectwo na potwierdzenie tej okoliczności. Zakład zakwestionował jednak te dokumenty podnosząc zarzut natury formalnej odnoszący się do rozbieżności w

nazewnictwie stanowisk wskazanych w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz przepisach resortowych.

Taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć, bowiem na uwadze, że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. W przypadku, gdy pracodawca taki nie istnieje w chwili ubiegania się o prawo do emerytury skorygowanie tej dokumentacji nie jest już możliwe. Ponownie trudno w takim przypadku uznać, że braki wynikają z okoliczności obciążających pracownika.

Ustalenie przez Sąd, że praca była wykonywana w warunkach szczególnych oznacza, że praca była w takich warunkach wykonywana. Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi. Zgodnie z treścią art. 473 kpc, w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić w sposób pewny, że Z. I. wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresach zatrudnienia wskazanych w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 28 lutego 2001 r. t.j. (15 lat 11 miesięcy i 2 dni) z na stanowisku obuwnik.

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w wyżej wskazanym okresie odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział VII „W przemyśle lekkim”, poz. 12 „Produkcja spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych oraz poz. 14 „Prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego”. stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43).

Odnośnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 r., sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Stwierdzić należy, iż uznając wyżej wskazany okres jako okres pracy w warunkach szczególnych, przekracza one ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach wynoszący 15 lat.

W związku z powyższym należy uznać, iż Z. I. spełniła wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia(...)roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.